Maastricht in Beeld

Fort Sint Pieter

41

juli 2022

Fort Sint Pieter

Het fort ligt op de noordelijke uitloper van de Sint-Pietersberg. Die berg, eigenlijk een heuvel, ligt ten zuidwesten van de stad.

Het fort is gebouwd rond 1702 door de militaire commandant Daniël Wolff baron von Dopff. De Fransen hadden in 1673 vanaf de berg de stad beschoten en zeer grote schade aangericht. Het mocht niet nog eens gebeuren dat een vijand voordeel kon putten uit deze positie en dus moest er een fort gebouwd worden om de berg te kunnen verdedigen.

Het fort is tot 1867 in gebruik geweest. In dat jaar verviel de vestingstatus en mochten alle verdedigingswerken ontmanteld worden.

In de 20ste eeuw was er aan de stadskant een uitspanning met feestlocatie. In 2011 is het fort gerestaureerd en werden alle overbodigheden gesloopt en bomen gerooid zodat het fort weer goed zichtbaar was.

We gaan deelnemen aan een rondwandeling, maar vooral om uw interesse op te wekken. Het is zeer de moeite waard om zelf te gaan kijken. Voor de rondleiding zijn kaarten nodig, die zijn te koop bij de Receptie op het terrein.

Adres: Oog van Sint Pieter/Luikerweg 80
Wikipedia: wikipedia.org/wiki/Fort_Sint_Pieter

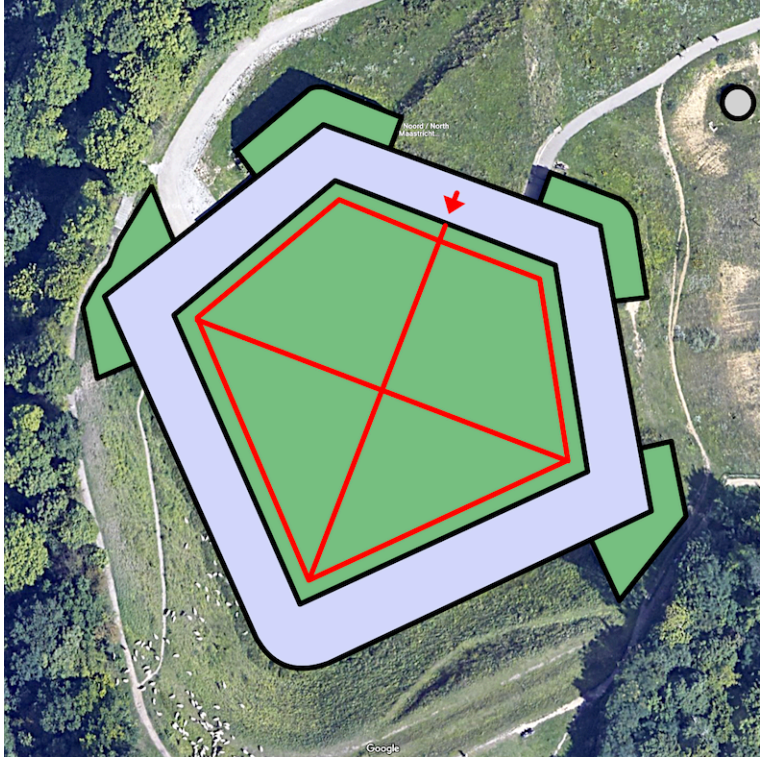

Het verdedigen van de stad kon alleen gegarandeerd worden als het fort zelf goed te verdedigen was, het mocht niet ingenomen kunnen worden door de vijand. We zien het fort vanuit de lucht (Google). Het is vijfhoekig, een pentagon. Om het fort ligt een diepe, droge gracht, de caponnière. Een escarp is de binnenkant van de gracht, de kant van het fort, een contrescarp de buitenkant. In de escarp zijn muren met schietgaten. Een vijand die hier binnenkwam, had nauwelijks kans op overleven. Verder waren er vier geschutten naar het oosten, acht naar het westen. In 1822 de top gebouwd met daarin twaalf kanonnen en een mortierbatterij.

Er is maar een ingang, bij de rode pijl. Een zware deur van dikke balken en veel ijzerwerk. Die geeft toegang tot een gangenstelsel, de rode lijnen in de tekening. Zie ook de foto links. Op het dak zien we in een deel van een cirkel voor een batterij kanonnen. Op de foto's boven zien we rechtsboven een ronde waterput.

Een blik in de caponnière, de droge gracht. Op de foto rechts zijn in de muur twee soorten gaten te zien: de vier grote zijn voor kanonnen, de smalle hoge zijn voor geweren. De schietgaten zijn aan de binnenkant breed met veel ruimte voor de soldaten en buiten juist heel smal zodat het erg lastig is om van buiten naar binnen raak te schieten. De lage gebouwen aan het eind zijn versterkingen, ze beschermen de hoeken.

De foto's laten zien dat het fort een serieuze aangelegenheid was. Nog steeds maken de gebouwen een strenge en ongenaakbare indruk: wie het probeert is nog niet klaar met ons. Het blijkt ook wel: het fort zelf is nooit gevallen al is Maastricht in 1794 belegerd en ingenomen door de Fransen. Het fort raakte toen flink beschadigd. We kijken nog even naar wat muurbloempjes en dan gaan we naar binnen.

Binnen is het aardedonker en fris. Alleen in de buitengangen is er licht van buiten door de schietgaten. Nu is er elektrisch licht, vroeger waren er geen fakkels (ontploffingsgevaar). En men liep op het gevoel door de donkere gangen. Na zoveel stappen afslaan.

Hoe het er tijdens gevechten aan toe ging, hoe de kanonnen bediend werden en waar de schapenvachten voor dienden, vertelt de gids u zeer uitvoerig. Het is een ontluisterend verhaal van enorm lawaai, stank, kou, geschreeuw, ontreddering en angst. En kinderarbeid, het waren boodschappers, ze konden overal tussendoor. We zien hier de schietgaten voor de kanonnen die we een paar pagina's terug vanaf de buitenkant zagen.

Rond 1815 dreigde Napoleon terug te komen en was Europa opnieuw in rep en roer. Het fort moest versterkt worden. Op het oorspronkelijke fort bouwde men tussen 1815 en 1822 een extra laag met plaats voor meer kanonnen en mortieren. In honderd jaar tijd was het bereik van de wapens veel groter geworden en werden er andere eisen gesteld aan de verdediging. Op de foto rechts zien we een mortier.

In 1867 verviel van rijkswege de vestingstatus van de stad, het fort was eigenlijk niet meer nodig. Maar ook in de 20ste eeuw heeft het fort nog dienst gedaan als uitkijkpost van de luchtbeschermingsdienst tussen 1940 en 1945. Door de hoge ligging en het panoramische uitzicht kon men bommenwerpers vaak goed zien aankomen en kon de bevolking gewaarschuwd worden.

Maastricht in Beeld
kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht.
De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele:
https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

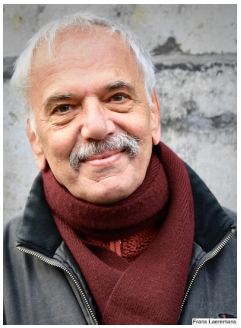

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom 6.14
Opmaak: Apple Pages 11.1
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele